

Sygn. akt I Ca 368/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

Sędziowie SSO Iwona Podwójniak

SSR del. Magdalena Kościarz

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2017 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. P.

przeciwko K. W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Wieluniu

z dnia 8 czerwca 2017 roku, sygnatura akt I C 136/15

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Wieluniu pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I Ca 368/17

UZASADNIENIE

W dniu 16 lutego 2015 roku powód M. P. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą M. P. Ośrodek (...) mgr inż. M. P., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, złożył do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym przeciwko pozwanemu K. W. o zapłatę kwoty 44.520,60 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 25 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie zwrotu kosztów sądowych w wysokości 557,00 zł, kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz prowizji e-C. w wysokości 6,96 zł (k. 2-4).

Postanowieniem referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym Lublin - Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny z dnia 03 marca 2015 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 285127/15, wobec stwierdzonego braku podstaw do wydania nakazu zapłaty przekazano sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Wieluniu (k. 4v).

Zarządzeniem z dnia 12 marca 2015 roku pełnomocnik powoda został wezwany do usunięcia braków formalnych pozwu oraz jego uzupełnienia, w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia wezwania, poprzez złożenie

dokumentów, z których będzie wynikać umocowanie do działania zgodnie z art. 68 zdanie pierwsze k.p.c., dołączenie pełnomocnictwa zgodnie z art. 89 § 1 zdanie pierwsze i drugie k.p.c. oraz uiszczenie uzupełniającej opłaty sądowej pod rygorem umorzenia postępowania (k. 1).

W określonym terminie, w dniu 31 marca 2016 roku (data wpływu), pełnomocnik powoda złożył pismo wraz z załącznikami stosownie do wezwania Sądu (k. 8-18).

Postanowieniem z dnia 31 lipca 2015 roku, Sąd zawiesił postępowanie w sprawie, wobec niewskazania w wyznaczonym terminie aktualnego adresu pozwanego (k. 36).

Postanowieniem z dnia 20 sierpnia 2015 roku, Sąd podjął postępowanie w sprawie i ustanowił kuratora dla pozwanego nieznanego z miejsca pobytu (k. 40).

Pismem z dnia 12 listopada 2015 roku (data wpływu) kurator pozwanego, wniósł o oddalenie powództwa w całości, z uwagi na przedawnienie roszczenia powoda, zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych oraz przyznanie wynagrodzenia w związku z pełnieniem funkcji kuratora. Nadto, kurator wskazał aktualny adres pozwanego (k. 58-59).

Pismem z dnia 29 grudnia 2015 roku (data wpływu) zatytułowanym „Odpowiedź na pozew”, pozwany K. W., wniósł o oddalenie powództwa w całości, podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia. W uzasadnieniu pisma pozwany, podniósł

(k. 80-82), iż powód – nabywca wierzytelności, nie poniósł żadnej szkody wobec niezgłoszenia upadłości spółki, której członkiem zarządu był pozwany.

Postanowieniem z dnia 01 czerwca 2016 roku, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu audytu i kontroli na okoliczność ustalenia czy a jeśli tak to, w jakim dniu wystąpiły przesłanki złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki (...) Sp. z o.o. względnie wszczęcia postępowania naprawczego i w jakim zakresie doszłoby do zaspokojenia wierzytelności objętej nakazem w sprawie o sygn. akt VIII GNc 3115/10 na ten dzień w porównaniu do chwili obecnej.

W dniu 29 czerwca 2016 roku, została przedstawiona Sądowi opinia biegłego sądowego z zakresu audytu i kontroli zamówień publicznych dr P. F., a w dniu 28 września 2016 roku, wobec podniesionych zastrzeżeń do ww. opinii, opinia uzupełniająca.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 25 maja 2017 roku, Sąd oddalił wnioski pełnomocnika powoda zawarte w piśmie z dnia 11 października 2016 roku (k. 305-306) m.in. o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu rachunkowości i finansów (k. 322).

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 08 czerwca 2017 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I C 136/15, z powództwa M. P. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Ośrodek (...) M. P. w C. przeciwko K. W. o zapłatę, Sąd Rejonowy w Wieluniu oddalił powództwo, zasądził od powoda M. P. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Ośrodek (...) M. P. w C. na rzecz pozwanego K. W. kwotę 2.417,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego oraz nakazał pobrać od powoda M. P. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Ośrodek (...) M. P. w C. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Wieluniu kwotę 2.922,46 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych (wyrok k. 324-324v).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach i wnioskach:

W dniu 31 sierpnia 2010 roku Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie, w sprawie o sygn. akt VIII Gnc 3115/10, wydał nakaz zapłaty, w którym zasądził od pozwanego (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 25.153,88 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami postępowania sądowego, w tym kosztami zastępstwa prawnego. Po uzyskaniu klauzuli wykonalności poprzednik prawny powoda wszczął postępowanie egzekucyjne w celu wyegzekwowania zasądzonych ww. nakazem zapłaty należności. Postępowanie egzekucyjne prowadzone było przez

Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie P. A., w sprawie o sygn. akt Km 808/11. Postanowieniem Komornika z dnia 23 lutego 2012 roku postępowanie egzekucyjne, prowadzone w sprawie o sygn. akt Km 808/11, z uwagi na jego całkowitą bezskuteczność, na podstawie art. 824 § 1 pkt. 3 k.p.c., zostało umorzone.

Jak ustalił Sąd Rejonowy, w dniu 4 lipca 2014 roku powód M. P. nabył od (...) S.A. w W. m.in. wierzytelność objętą w/ w nakazem zapłaty. Następnie, w dniu 17 lipca 2014 roku wystąpił do Sądu Rejonowego dla m.st W. w W. o nadanie na jego rzecz klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty z dnia 31 sierpnia 2010 roku. Postanowieniem z dnia 29 września 2014 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt VIII GCo 1107/14, nadano prawomocnemu nakazowi zapłaty z dnia 31 sierpnia 2010 roku klauzulę wykonalności na rzecz M. P. przeciwko (...) Sp. z o.o. w W..

Pozwany K. W. był członkiem zarządu Spółki (...) Sp. z o.o. w W. w okresie od 06 listopada 2012 roku do 10 lutego 2015 roku. Powód M. P. wezwał pozwanego K. W. do zapłaty odszkodowania w równowartości należności przysługujących powodowi od spółki (...) Sp. z o.o. w W. w łącznej kwocie 44. 520,60 zł. Na wezwanie do zapłaty pozwany nie odpowiedział.

Jak wynika z ustaleń Sądu pierwszej instancji, biegły sądowy z zakresu audytu i kontroli oraz zamówień publicznych P. F. w swojej opinii wydanej na potrzeby niniejszej sprawy wskazał, iż w świetle przedstawionego materiału dowodowego należało stwierdzić, że wobec spółki (...) Sp. z o.o. nastąpiły przesłanki do zgłoszenia wniosku w postępowaniu upadłościowym, nie stwierdzono zaistnienia wystarczających przesłanek do złożenia wniosku w postępowaniu naprawczym wobec (...) Sp. z o.o. W ocenie biegłego przesłanki do złożenia wniosku w postępowaniu upadłościowym o ogłoszenie upadłości (...) N. Sp. z o.o nastąpiły w miesiącu styczniu 2010 roku. Biegły wskazał, iż w chwili złożenia wniosku w postępowaniu upadłościowym mogłoby dojść do zaspokojenia wierzytelności objętej nakazem zapłaty w sprawie VIII GNc 3115/10 na poziomie 20,9 % należności głównej, a sytuacja spółki nie zmieniła się znacząco w tym zakresie na koniec 2014 roku. Nadto, biegły podniósł, iż w celu określenia konkretnego dnia, w którym powinno nastąpić złożenie wniosków w postępowaniu upadłościowym oraz możliwości zaspokojenia roszczeń z konkretnych składników majątku spółki, koniecznym byłoby powołanie w sprawie biegłego rewidenta z zakresu księgowości i rachunkowości, gdyż on sam nie posiada kwalifikacji, ani nie miał możliwości wglądu do ksiąg rachunkowych spółki.

Sąd Rejonowy w Wieluniu oddalił wnioski dowodowe powoda zgłoszone w pismach procesowych z dnia 11 października 2016 roku tj. o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości i finansów, uzasadniając, iż powód nie wykazał żadnych merytorycznych zarzutów przeciwko wiarygodności opinii sporządzonej przez biegłego P. F., a ponadto przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości w okolicznościach sprawy jest niemożliwe, z uwagi na nie posiadanie dokumentów źródłowych w oparciu, o które miałyby zostać sporządzona opinia. Sąd wskazał, iż jak wynika z ustawy o rachunkowości i ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, dokumenty rachunkowe przechowywane są przez okres 5 lat, względnie do końca okresu przedawnienia zobowiązań podatkowych, czyli za rok 2009 do końca 2015 roku.

Po dokonaniu powyższych ustaleń faktycznych, Sąd Rejonowy w Wieluniu, powołując się na treść art. 299 k.s.h., oddalił powództwo. Sąd pierwszej instancji wskazał, iż zgodnie z treścią przywołanego przepisu, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło nie z jego winy bądź, że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu wierzyciel nie poniósł szkody. Przepisy § 1 i § 2 nie naruszają przepisów ustanawiających dalej idącą odpowiedzialność członków zarządu. Osoby, o których mowa w § 1, nie ponoszą odpowiedzialności za niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości w czasie, gdy prowadzona jest egzekucja przez zarząd przymusowy albo przez sprzedaż przedsiębiorstwa, na podstawie przepisów Kodeksu

postępowania cywilnego, jeżeli obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości powstał w czasie prowadzenia egzekucji.

W dalszej części Sąd Rejonowy rozważył, iż bezskuteczny jest zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego w pozwie, bowiem w związku z deliktowym charakterem odpowiedzialności z art. 299 § 1 k.s.h. do przedawnienia tego roszczenia należy stosować art. 442¹ § 1 k.c., zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat 3 od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż 10 lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Ponadto, Sąd zwrócił uwagę, iż przedawnienie roszczenia wobec członka zarządu ma charakter niezależny od przedawnienia roszczenia wobec spółki, które zresztą mogłoby być badane jedynie w procesie przeciwko spółce. Nadto, należy odrzucić również pogląd uznający, że termin przedawnienia przedmiotowego roszczenia na podstawie art. 125 § 1 k.c. wynosi lat 10. Odszkodowawczy charakter roszczenia przysługującego wobec członka zarządu przesądza o tym, że roszczenie to jest odrębnym od tego, które jest stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądowym. O ile bowiem, orzeczenie sądowe stwierdza zobowiązanie spółki z o.o., o tyle w procesie prowadzonym w oparciu o art. 299 § 1 k.s.h. chodzi o zobowiązanie członka zarządu, zaś istnienie zobowiązania spółki jest jedynie przesłanką tej odpowiedzialności.

Mając powyższe na uwadze, Sąd, wskazując, iż powód dowiedział się o osobie pozwanego, jako członka zarządu w dniu 10 lutego 2015 roku na podstawie informacji odpowiadającej aktualnemu wypisowi (...) Sp. z o.o. w W., a pozew w sprawie niniejszej został wniesiony w dniu 26 lutego 2015 roku, a więc przed upływem terminu 3 lat, roszczenie powoda nie jest roszczeniem przedawnionym.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, niezależnie od powyższego, powództwo podlega oddaleniu także, z uwagi na nieudowodnienie przez powoda istnienia szkody. Z opinii biegłego P. F. wynika, iż wobec spółki (...) Sp. z o.o. wystąpiły przesłanki do zgłoszenia wniosku w postępowaniu upadłościowym, a ustalenie konkretnego dnia konieczności złożenia takiego wniosku mogłoby nastąpić tylko po sporządzeniu opinii przez biegłego z zakresu rachunkowości, który w oparciu o dokumenty księgowe wydałby opinię. Z uwagi na nieposiadanie przez pozwanego takich dokumentów i brak obowiązku ich przechowywania powyżej 5 lat od końca okresu przedawnienia zobowiązań podatkowych, wydanie takiej opinii, według Sądu jest niemożliwe, a tym samym nie jest możliwe ustalenie spełnienia przesłanek z art. 299 k.s.h. w zw. z art. 6 k.c.

O kosztach postępowania Sąd orzekł jak w punktach 2, 4 sentencji wyroku na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego orzeczenia złożył powód M. P., zaskarżając powyższy wyrok w całości. Zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzucono:

- naruszenie art. 328 § 2 k.p.c., co mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy poprzez to, że Sąd Rejonowy nie wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku czy podstawą oddalenia powództwa jest art. 299 § 1 k.s.h. w związku z art. 6 k.c. czy też art. 299 § 2 k.s.h. w związku z art. 6 k.c.,

- naruszenie art. 299 § 1 k.s.h. poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu, że powoda dochodzącego odszkodowania od członka zarządu na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. obciąża obowiązek udowodnienia istnienia szkody,

- naruszenie art. 299 § 2 k.s.h. poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu, że powoda dochodzącego odszkodowania od członka zarządu na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. obciąża udowodnienie tego czy i kiedy wystąpiły przesłanki do ogłoszenia upadłości spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i wykazanie istnienia szkody.

W uzasadnieniu apelacji, skarżący wskazał, iż podstawą do oddalenia powództwa stało się ustalenie przez Sąd Rejonowy, że brak jest możliwości wykazania istnienia szkody powoda będącej skutkiem braku możliwości ustalenia, w jakim dniu pozwany powinien złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości, jednakże uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie wyjaśnia, na podstawie którego przepisu Sąd Rejonowy uznał, że to powoda obciąża obowiązek udowodnienia istnienia szkody w rozumieniu art. 299 k.s.h. Sąd Rejonowy wskazuje bowiem, w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku

jedynie na art. 299 § k.s.h. Tymczasem, przepis ten mieści w sobie przynajmniej dwie normy prawne. W art. 299 § 1 k.s.h. określone zostały przesłanki odpowiedzialności członka zarządu, natomiast w art. 299 § 2 k.s.h. wskazano określone przesłanki zwalniające członka zarządu z odpowiedzialności. Tym samym, podanie przez Sąd Rejonowy za podstawę oddalenia powództwa nieudowodnienie przez powoda istnienia szkody nie daje wystarczającej podstawy do ustalenia czy Sąd ten uznaje, że powód jest zobowiązany do udowodnienia wysokości szkody na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. jako przesłanki odpowiedzialności pozwanego, czy też wedle Sądu okoliczność ta obciąża powoda na podstawie i wbrew treści art. 299 § 2 k.s.h. W efekcie nie sposób postawić konkretnego zarzutu naruszenia prawa materialnego, gdyż nie wiadomo, który przepis prawa stanowi podstawę oddalenia powództwa. Mając jednak na uwadze, że obciążenie powoda skutkiem nieudowodnienia istnienia szkody stanowi naruszenie, zarówno art. 299 § 1 k.s.h., jak i art. 299 § 2 k.s.h. skarżący sformułował także zarzuty naruszenia prawa materialnego. W dalszej części uzasadnienia, powód, powołując się na orzecznictwo i stanowiska doktryny, wykazywał, iż wierzyciel, chcąc skierować egzekucję do majątku członka zarządu, nie musi udowodniać poniesienia jakiegokolwiek szkody związanej z niezłożeniem lub opóźnionym złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości. Wystarczające jest, bowiem wykazanie bezskuteczności egzekucji z majątku spółki. Tym samym, brak jest podstawy, aby nałożyć na powoda obowiązek wykazania szkody na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. w związku z art. 6 k.c., a tym samym obciążyć go skutkiem nieudowodnienia tej okoliczności, gdyż przepis ten wprost wymaga jedynie wykazania bezskuteczności egzekucji wobec spółki. W ocenie skarżącego, to pozwany, chcąc uwolnić się od odpowiedzialności za zobowiązania spółki, winien wykazać, że pomimo niezłożenia wniosku o ogłoszenie upadłości przez pozwanego, powód nie poniósł szkody. Powód wskazał również, iż oddalenie powództwa, sankcjonuje zachowanie pozwanego polegające na przerzuceniu odpowiedzialności za własne nietrafne decyzje biznesowe, na wszystkich swoich kontrahentów, co w jaskrawy sposób narusza również normy współżycia społecznego.

Mając powyższe na uwadze powód, reprezentowany w sprawie przez profesjonalnego pełnomocnika, kierując apelację do Sądu Okręgowego XIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w Łodzi za pośrednictwem Sądu Rejonowego w Wieluniu, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 44.520,60 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 25 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych (apelacja k. 343-345v).

W odpowiedzi na apelację powoda, pełnomocnik pozwanego K. W. pismem z dnia 28 sierpnia 2017 roku (data wpływu), wystąpił o odrzucenie apelacji z uwagi na to, iż apelacja została wniesiona do niewłaściwego sądu.

W treści pisma, pełnomocnik pozwanego wskazał, iż Sądem drugiej instancji dla Sądu Rejonowego w Wieluniu I Wydział Cywilny jest Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny, a nie Sąd Okręgowy w Łodzi XIII Wydział Gospodarczy. Nadto podniósł, iż Sąd w Łodzi byłby sądem właściwym w przypadku, gdyby powództwo zostało wniesione do sądu właściwego miejscowo w pierwszej instancji tj. do Sądu Rejonowego w Sieradzu, któremu stosownie do § 2 pkt 32 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 października 2014r. w sprawie przekazania niektórym sądom okręgowym i sądom rejonowym rozpoznawania spraw gospodarczych z obszarów właściwości innych sądów okręgowych i sądów rejonowych przekazano sprawy gospodarcze z obszaru właściwości m.in. Sądu Rejonowego w Wieluniu. Skoro jednak ani Sąd nie stwierdził swojej niewłaściwości, ani żadna ze stron nie podniosła zarzutu w tym zakresie, to sądem właściwym dla wniesienia apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w Wieluniu jest Sąd odwoławczy dla Sądu, który wydał wyrok, czyli Sąd Okręgowy w Sieradzu a nie sąd odwoławczy dla Sądu Rejonowego w Sieradzu, który orzeczenia nie wydawał, zwłaszcza wobec faktu, że warunkiem wniesienia apelacji jest istnienie wyroku sądu pierwszej instancji. Tym samym mając na uwadze, iż apelacja powoda została wniesiona do Sądu niewłaściwego, pozwany wniósł o jej odrzucenie (k. 348-349).

Kolejnym pismem z dnia 28 sierpnia 2017 roku (data wpływu), zatytułowanym „Odpowiedź na apelację powoda” podtrzymując wniosek o odrzucenie apelacji, jako wniesionej do niewłaściwego Sądu, na wypadek przyjęcia jej do rozpoznania, pełnomocnik pozwanego wystąpił o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu pełnomocnik pozwanego w całości podtrzymał swoje stanowisko, co do braku szkody poniesionej przez powoda, pomimo niezłożenia wniosku o ogłoszenie upadłości przez pozwanego. Ponadto wskazał, iż zakres odpowiedzialności członków zarządu za zobowiązania spółki został wprost uregulowany przez ustawodawcę w przepisie art. 299 k.s.h. i w żadnym razie nie jest to odpowiedzialność solidarna, czy in solidum, jak zdaje się to twierdzić powód. Ustawodawca bowiem wyraźnie ograniczył zakres odpowiedzialności członka zarządu do różnicy w potencjale majątkowym spółki, jaka wystąpiła, a do jakiej nie doszłoby, gdyby we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości. Biegły wnioskowany przez pozwanego i powołany przez Sąd jednoznacznie wypowiedział, co do wielkości rzeczony szkody. Wbrew zarzutom apelacji, to pozwany zgodnie z dyspozycją art. 299 § 2 k.s.h. wykazał w drodze opinii biegłego, że powód nie poniósł szkody. Nie jest, więc prawdą, że przyczyną oddalenia powództwa był brak udowodnienia szkody przez powoda.

Mając powyższe na uwadze pełnomocnik pozwanego wniosł o odrzucenie apelacji, a na wypadek jej rozpoznania przez Sąd odwoławczy, o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, z uwzględnieniem kosztów postępowania apelacyjnego (k. 354-356).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności, jeszcze przed rozstrzygnięciem w przedmiocie wniesionej apelacji, należy odnieść się do wniosku o odrzucenie apelacji, a tym samym zarzutu wniesienia apelacji do Sądu niewłaściwego.

W niniejszej sprawie, powództwo zostało skierowane do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie, a następnie wobec stwierdzonego przez ten Sąd, braku podstaw do wydania nakazu zapłaty, sprawa została przekazana do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Wieluniu. Po wydaniu wyroku przez Sąd Rejonowy w Wieluniu, powód, za pośrednictwem tegoż Sądu, skierował apelację do Sądu Okręgowego w Łodzi XIII Wydziału Gospodarczego. Sąd Rejonowy w Wieluniu, przekazał apelację do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Sieradzu, jako właściwemu do jej rozpoznania.

W ocenie Sądu Okręgowego, skierowanie apelacji do sądu innego, niż właściwy nie stanowi podstawy odrzucenia, bowiem z żadnego przepisu postępowania nie wynika, że wniesienie takiego środka odwoławczego jest niedopuszczalne, a brak jest podstaw, aby uchybienie to objąć pojęciem niedopuszczalności „z innych przyczyn” w rozumieniu art. 370 k.p.c. Mając na uwadze, iż obowiązkiem sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie i do którego wniesiono apelację, jest nadanie mu prawidłowego biegu, zgodnie ze stosowanym odpowiednio art. 395 § 1 k.p.c., sąd ten winien przedstawić akta z apelacją sądowi właściwemu funkcjonalnie, traktując błąd skarżącego we wskazaniu Sądu, do którego kierowany jest środek zaskarżenia, jako oczywistą niedokładność, niestanowiącą przeszkody w nadaniu mu biegu i rozpoznaniu, stosownie do art. 130 § 1 in fine k.p.c. Tym samym dopuszczalność apelacji, w ścisłym rozumieniu obejmuje dopuszczalność pod względem przedmiotowym, a więc istnienie orzeczenia podlegającego zaskarżeniu określonym środkiem oraz pod względem podmiotowym, czyli legitymacji do zaskarżenia. Dalsze przesłanki dopuszczalności, skuteczności apelacji to zachowanie formy, terminu oraz uiszczenie opłaty. Bezsprzecznie w niniejszej sprawie wskazane wyżej warunki do skutecznego wniesienia apelacji zostały przez powoda spełnione. Apelacja została wywiedziona we właściwym terminie od wyroku Sądu Rejonowego w Wieluniu i przez ten Sąd została następnie przekazana do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Sieradzu, jako sądowi właściwemu funkcjonalnie (przełożonemu) (por. uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2013 r., III CZP 91/12, Legalis 656114).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, iż brak jest podstaw do odrzucenia apelacji, która to apelacja, zdaniem Sądu Odwoławczego, okazała się częściowo uzasadniona.

W ocenie Sądu drugiej instancji, skarżący trafnie zarzuca Sądowi Rejonowemu, naruszenie art. art. 328 § 2 k.p.c., poprzez nie wskazanie w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, podstawy swojego rozstrzygnięcia, za takie, bowiem nie sposób uznać jedynie wyartykułowania, że Sąd oparł swe rozstrzygnięcie na przepisie art. 299 k.s.h., podczas gdy przepis ten zawiera w sobie z jednej strony przesłanki pociągnięcia do odpowiedzialności członka zarządu

spółki za zobowiązania tejże spółki wobec jej wierzycieli (§ 1), a z drugiej strony wskazuje na okoliczności wyłączone tę odpowiedzialność, umożliwiające członkowi zarządu uwolnienie się od tej odpowiedzialności (§ 2).

Ma rację skarżący, iż analiza treści uzasadnienia Sądu pierwszej instancji, nie daje jednoznacznej odpowiedzi, co legło u podstaw rozstrzygnięcia tegoż Sądu. Czy Sąd Rejonowy w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, który w większości uznał za bezsporny, przyjął, iż podstawą oddalenia powództwa było niewykazanie zaistnienia przesłanek z przepisu § 1 art. 299 k.s.h. warunkujących możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności za długi spółki (...) Sp. z o.o. w W. jej członka zarządu K. W., a więc istnienia zobowiązania spółki z o.o. i bezskuteczność egzekucji tegoż zobowiązania z majątku spółki, czy też wykazanie przez pozwanego K. W., że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło nie z jego winy, albo, że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu wierzyciel nie poniósł szkody, a więc zaistnienie okoliczności przewidzianych w przepisie § 2 art. 299 k.s.h.

W tym miejscu podzielić należy argumentację skarżącego, iż to nie powód winien udowodnić poniesienie szkody i jej wysokość. Odpowiedzialność członków zarządu warunkuje bowiem, bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce i niemożność powołania się przez członka zarządu na jedną z okoliczności uwalniających od tej odpowiedzialności wymienionych w art. 299 § 2 k.s.h.

Przepis art. 299 §1 k.s.h. wyraźnie stanowi, iż w sytuacji, gdy egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Tym samym, podstawę pociągnięcia członka zarządu spółki do odpowiedzialności za długi tej spółki, stanowi wyłącznie wykazanie przez wierzyciela istnienia niezaspokojonego zobowiązania spółki i bezskuteczności egzekucji tej należności prowadzonej wobec spółki. O bezskuteczności egzekucji można z kolei mówić, gdy w postępowaniu wszczętym i prowadzonym według przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w kodeksie postępowania cywilnego nie zaspokojono roszczeń wierzyciela, nie ujawniono majątku w trybie postępowania o ujawnienie majątku w kodeksie postępowania cywilnego, z którego wierzyciel zostałby zaspokojony bądź, gdy z wykazu majątku wynika, że egzekucja może być bezskuteczna, albo oddalono przez sąd wniosek o ogłoszenie upadłości lub umorzono postępowanie upadłościowe, gdy majątek spółki nie wystarczał nawet na zaspokojenie kosztów postępowania.

W ocenie Sądu Okręgowego, to członek zarządu chcąc uwolnić się od tej odpowiedzialności, winien wykazać, iż w stosunku do jego osoby zachodzą przesłanki egzoneracyjne wskazane w art. 299 § 2 k.s.h. Zgodnie z tym przepisem członek zarządu może, bowiem uwolnić się od odpowiedzialności, jeżeli wykaze, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu; gdy wykaze, że choć nie doszło we właściwym czasie do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, to miało to miejsce nie z jego winy a także, gdy wykaze, że choć nie doszło we właściwym czasie do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, to wierzyciel nie poniósł szkody. Odpowiedzialność ukształtowana przez art. 299 § 1 k.s.h. służy, bowiem interesowi wierzycieli i ma na celu ich ochronę, stanowiąc o zasadach i przesłankach odpowiedzialności członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w okolicznościach wskazanych w tym przepisie. Natomiast przesłanki egzoneracyjne określone w art. 299 § 2 k.s.h. mają na celu zrównoważenie sytuacji członków zarządu spółki z o.o. wobec jej wierzycieli, jeżeli mimo bezskuteczności egzekucji wobec spółki nie powinno się pociągać ich do odpowiedzialności cywilnej, z przyczyn enumeratywnie wskazanych w powołanym przepisie. W tym zakresie, Sąd Odwoławczy podziela zatem stanowisko skarżącego, iż wbrew twierdzeniom Sądu pierwszej instancji udowodnienie tych przesłanek nie leżało po stronie powoda.

Tym samym to pozwany, jako członek zarządu, zgodnie z obowiązkiem płynącym z treści art. 6 k.c., powinien udowodnić, iż pomimo niezgłoszenia we właściwym terminie wniosku o upadłość spółki (...) Sp. z o.o. w W., wierzyciel M. P. nie poniósł szkody. Pozwany, aby zwolnić się od tej odpowiedzialności, winien chociażby wykazać, że zaspokojenie wierzyciela przedstawiałoby się w identyczny sposób, choćby upadłość zgłoszono we właściwym

terminie. Przy czym należy mieć na uwadze, iż decydujące znaczenie ma tutaj stan majątku spółki w chwili właściwej dla złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w rozumieniu art. 21 prawa upadłościowego, a nie chwila umorzenia prowadzonej przeciwko spółce egzekucji z powodu jej bezskuteczności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 22 marca 2013 r., V ACA 69/13, Legalis 736080). Również w sytuacji, w której pozwany członek zarządu spółki z o.o. wykazałaby, że wniosek o ogłoszenie upadłości wprawdzie zostałby uwzględniony, ale wierzycielność podmiotu występującego z roszczeniem na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. i tak nie zostałaby zaspokojona, mógłby uniknąć on odpowiedzialności za dług spółki. W tym przypadku, udowodniony przez pozwanego brak szkody, polega na wykazaniu przez członka zarządu, że fundusze uzyskane z likwidacji majątku upadłego zostałyby w całości przeznaczone na należności wyższej kategorii, a więc nawet gdyby stosowny wniosek został zgłoszony we właściwym terminie, to wierzyciel i tak nie uzyskałby zaspokojenia w jakiegokolwiek części.

Ocena stanu majątkowego spółki i ustalenie czy w niniejszej sprawie zachodziła konieczność zgłoszenia przez członka zarządu spółki wniosku w postępowaniu upadłościowym oraz czy wobec braku zgłoszenia stosownego wniosku zaistniała szkoda i w jakiej wysokości, a zatem czy i w jakiej wysokości odpowiedzialność ponosi pozwany, było przedmiotem badania przez biegłego sądowego z zakresu audytu i kontroli zamówień publicznych P. F., który to biegły wskazał, iż wobec spółki (...) Sp. z o.o. w W. zaistniały przesłanki do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Biegły zwrócił jednak uwagę, iż „w celu określenia konkretnego dnia w którym powinno nastąpić złożenie wniosków w postępowaniu upadłościowym oraz możliwości zaspokojenia roszczeń z konkretnych składników majątku spółki” koniecznym byłoby powołanie w sprawie biegłego rewidenta z zakresu księgowości/rachunkowości celem sporządzenia opinii w oparciu o szczegółowe badanie ksiąg rachunkowych. Nadto biegły podkreślił, iż nie był w stanie wskazać, czy księgi (...) spółki (...) z o.o. w W. prowadzone były rzetelnie. Pomimo wskazania przez biegłego na konieczność uzupełnienia materiału dowodowego o wiadomości specjalne innego biegłego, Sąd Rejonowy w Wieluniu, takiego dowodu nie przeprowadził, oddalając wnioski dowodowe pełnomocnika w tym zakresie, uznając za wystarczające oparcie się na opinii biegłego sądowego P. F.. Powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego ostać by się mogło, jako prawidłowe i mieszczące się w dyspozycji uznania sędziowskiego (swobodnej oceny dowodów), gdyby tylko Sąd wyjaśnił, w sposób umożliwiający kontrolę prawidłowości jego rozstrzygnięcia, czy powyższe legło u podstaw oddalania powództwa, z uwagi na niespełnienie przesłanek z przepisu § 1 art. 299 k.s.h czy też wykazania przez pozwanego zajścia okoliczności, o których mowa w § 2 tegoż przepisu tj. udowodnienia przez pozwanego, iż pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości wierzyciel nie poniósł szkody. Powyższe powinno być w sposób jasny i czytelny dla stron przedstawione w treści uzasadnienia wyroku. W tym miejscu wskazać należy, iż rola uzasadnienia nie wyczerpuje się tylko w przekonywaniu stron do słuszności stanowiska sądu i jego zgodności z obowiązującym prawem, ale w istocie warunkuje przeprowadzenie kontroli instancyjnej. Uzasadnienie orzeczenia sądowego spełnia także istotną rolę porządkującą, obliuguje ono, bowiem stosującego prawo do prawidłowej i pełnej rekonstrukcji stanu faktycznego pod kątem jego dalszego przyrównania do miarodajnej normy prawa materialnego i ustalenia na tej podstawie ostatecznego wyniku sprawy. Z tych względów składające się na uzasadnienie dwie podstawy rozstrzygnięcia: faktyczna i prawna tworzą łącznie jedną całość, którą powinna cechować wewnętrzna spójność, tak aby nie było zasadniczych wątpliwości co do tego, jaki stosunek faktyczny i w jaki sposób sąd wiążąco uregulował. Podstawa faktyczna rozstrzygnięcia powinna obejmować ustalenie faktów, które w ocenie sądu zostały przez strony udowodnione. Sąd powinien również wskazać dowody, na których się oparł czyniąc ustalenia faktyczne oraz przyczyny, które spowodowały uznanie innych dowodów za niewiarygodne i nie mające mocy dowodowej. Następnie, Sąd winien wyjaśnić motywy podjętego rozstrzygnięcia w sposób umożliwiający przeprowadzenie kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia. Brak wskazania w uzasadnieniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia poprzez ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej lub wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, stanowi, bowiem podstawę do uchylecia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2007 r., akt V CSK 115/07, Legalis nr 85646). Podstawa prawna wyroku wymaga z kolei przytoczenia przepisów prawa, na których sąd się oparł wraz z wyjaśnieniem przyczyn, dla których konkretne normy prawne zostały zastosowane do ustalonego stanu faktycznego i wskazania, w jaki sposób wpływają one na treść rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2008 r., II CSK 39/08, Legalis 164733). W uzasadnieniu wyroku oddalającego powództwo sąd powinien nadto wyjaśnić, dlaczego

fakty ustalone przez sąd nie uzasadniają uwzględnienia żądania pozwu, bowiem dopiero takie oznaczenie stanowi zadośćuczynienie obowiązkowi wskazania podstawy prawnej wyroku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2007 r., I CSK 17/07, Legalis 167558).

Zdaniem Sądu Okręgowego, dzielając w tym zakresie stanowisko skarżącego, wskazać należy, iż Sąd Rejonowy w Wieluniu nie wyjaśnił w należyty sposób, poddający się kontroli instancyjnej, co legło u podstaw jego rozstrzygnięcia - czy podstawą oddalania powództwa był przepis art. 299 § 1 k.s.h. tj. niewykazanie przez powoda, iż w niniejszej sprawie zaszła podstawa do posiłkowego pociągnięcia członka zarządu spółki z o.o. do odpowiedzialności za dług spółki, chociażby poprzez niewykazanie, iż powodowi przysługuje roszczenie wobec spółki, który to dług następnie bezskutecznie egzekwował od spółki, czy też art. 299 § 2 k.s.h. tj. wykazanie przez pozwanego, że powód, pomimo niezgłoszenia przez pozwanego we właściwym czasie wniosku w postępowaniu upadłościowym, nie poniósł szkody.

W ocenie Sądu drugiej instancji w składzie rozpoznającym apelację, dzielając wyrażoną w przytoczonych wyżej orzeczeniach wykładnię art. 299 § 1 i 2 k.s.h., a także art. 328 § 2 k.p.c. oraz argumentację skarżącego, Sąd Rejonowy w Wieluniu nie rozpoznał istoty sprawy, a tym samym zaskarżony wyrok nie mógł się ostać.

Nierozpoznanie istoty sprawy polegało na zaniechaniu zbadania przez Sąd pierwszej instancji materialnej podstawy żądania pozwu, w tym prawidłowego ustalenia, czy powodowi przysługuje skuteczne względem członka zarządu spółki z o.o. żądanie zaspokojenia roszczenia powoda względem spółki, a zatem czy spełnione zostały przesłanki wystąpienia z takim żądaniem, czy też wobec wystąpienia jednej z przesłanek zwalniających członka zarządu z takiej odpowiedzialności, brak było podstaw do uwzględnienia powództwa.

Oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia. Sprawę może zakończyć bowiem tylko orzeczenie, które poprzedza postępowanie dowodowe, w zakresie koniecznym do ustalenia podstawy rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2011 roku, II PK 274/10, LEX nr 829121). Pojęcie „istoty sprawy”, o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c. dotyczy aspektu materialnoprawnego i zachodzi w sytuacji, gdy sąd nie zbadał podstawy materialnoprawnej dochodzonych roszczeń, jak też skierowanych przeciwko nim zarzutów merytorycznych, tj. nie odniósł się do tego co jest przedmiotem sprawy uznając, że nie jest to konieczne z uwagi na istnienie przesłanek materialnoprawnych, czy procesowych unicestwiających dochodzone roszczenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2011 roku, IV CSK 299/10, LEX nr 784969). Nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. polega również na pominięciu przez sąd pierwszej instancji podstawy roszczenia, tj. przesłanek stanowiących o jego istnieniu. Wyrok oddalający powództwo dotknięty jest takim uchybieniem w razie błędnego stwierdzenia pozytywnej, albo istnienia negatywnej przesłanki jurysdykcyjnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2008 roku, III UK 86/07, LEX nr 461645).

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. Sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania w razie nierozpoznania przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo, gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. W takim wypadku uchylenie wyroku ma charakter fakultatywny i sąd drugiej instancji może orzec merytorycznie w razie nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji. W doktrynie i orzecznictwie słusznie zwraca się uwagę na związane z taką sytuacją ryzyko pozbawienia stron jednej instancji merytorycznej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2002 roku, I CKN 1149/00, LEX nr 75293).

Mając na uwadze treść art. 382 k.p.c., sąd odwoławczy ma nie tylko uprawnienie, ale wręcz obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17.04.1998 roku, II CKN 704/97, OSNC 1998 nr 12, poz. 214). Sąd drugiej instancji nie ogranicza się, bowiem tylko do kontroli sądu pierwszej instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a rozważając wyniki postępowania przed sądem pierwszej instancji, władny jest ocenić je samoistnie. Postępowanie apelacyjne jest, bowiem przedłużeniem procesu przeprowadzonego przez pierwszą

instancję, co oznacza, że nie toczy się ono na nowo. Tym samym sąd odwoławczy w postępowaniu apelacyjnym może, a nawet powinien dokonać własnych ustaleń w sprawie. W niniejszej sprawie, materiał dowodowy sprawy na to jednak nie pozwala.

Zdaniem Sądu Okręgowego, w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, zachodzi konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd pierwszej instancji winien, w oparciu o inicjatywę procesową stron, dokonać ponownie wszechstronnej analizy i oceny zgromadzonego materiału dowodowego, czy zgłoszone roszczenie jest zasadne czy też nie. Sąd Rejonowy winien dokonać tego w oparciu o zawnioskowane przez strony dowody, ale w szczególności w oparciu o wiedzę specjalistyczną biegłego sądowego rewidenta z zakresu księgowości/rachunkowości, który po zbadaniu ksiąg rachunkowych spółki, również pod kątem prawidłowości i rzetelności ich prowadzenia, winien dokonać szczegółowej analizy stanu majątkowego spółki (...) Sp. z o.o. w W., w tym określenia czy a jeśli tak, to w jakim dniu nastąpiły przesłanki złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, względnie wszczęcia postępowania naprawczego i w jakim zakresie doszłoby do zaspokojenia wierzyciela, objętej nakazem zapłaty w sprawie o sygn. akt VIII GNc 3115/10 na ten dzień w porównaniu do chwili obecnej. Oceniając bowiem teoretyczną możliwość zaspokojenia wierzyciela, należy odwołać się do stanu majątkowego spółki, który istniał w czasie właściwym do zgłoszenia wniosku oraz przyrostu zadłużenia i zaspokajania wierzycieli z konkretnych składników majątku spółki. Tylko takie ustalenia i ocena zawarte w uzasadnieniu wyroku będą mogły stanowić podstawę do ewentualnego przeprowadzenia przez Sąd Okręgowy instancyjnej kontroli zasadności i prawidłowości orzeczenia. Dopiero, bowiem spełnienie tego wymogu poprzez usunięcie wad wywołujących nierozpoznanie istoty sprawy stworzy gwarancje obiektywnego rozpoznania sprawy oraz da możliwość obrony stanowisk stron.

Reasumując, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c., należało uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu w Wieluniu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.